

nudnik imenom dežele, in sicer pri vseh zakupnih dražbah, katere se bodo vršile do prihodnjega deželno-zborskega zasedanja. Ob enem se deželni odbor tudi pooblašča, da stopi s cesarsko vlado v dogovor zaradi izključnega prevzema užitninskega zakupa v vseh okrajih Kranjske dežele, in sicer izvendražbenim pôtēm.

III. Deželnemu odboru se naroča, da se vnovič obrne do cesarske vlade z nujno prošnjo, naj bi predložila državnemu zboru načrt zakona v zadevi predodkaza realnih davkov deželam.

IV. Uvažuje, da nastanjevanje orožništva — služega v prvi vrsti občedržavnim, ne pa specifično deželnim interesom — nalaga deželnemu zakladu kranjskemu občutno breme, breme, katero vrhutega še raste od leta do leta.

Deželni zbor vojvodine Kranjske smatra za pravično in potrebno, da se izpremene obstoječa zakonita določila glede nastanjevanja orožništva in da se potom državnega zakona uveljavi načelo, da je trošek za nastanjevanje orožništva prevzeti državi, deželni zakladi pa bi k večjemu le nekoliko prispevali k temu trošku.

Deželnemu odboru se naroča, da oznani to resolucijo visoki vladi, katera naj čimprej predloži primeren zakonski načrt državnemu zboru v ustovno razpravljanje.

Zajedno so bile dovoljene naslednje podpore:

1. „Družbi sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani 2000 K,
2. „Slovenskemu planinskemu društvu“ v Ljubljani 1000 K,
3. Dijaškemu podpornemu društvu „Radogoj“ v Ljubljani 800 K. Podpornim zalogam, in sicer: 4. c. kr. druge gimnazije v Ljubljani 600 K, 5. c. kr. gimnaziji v Novem mestu 400 K, 6. slovenskih visokošolcev na Dunaju 400 K, 7. slovenskih visokošolcev v Gradcu 400 K, 8. c. kr. gimnazije v Kranju 300 K, 9. c. kr. gimnazije v Kočevju 200 K, 10. c. kr. velike realke v Ljubljani 100 K. Dijaškim kuhinjam, in sicer: 11. Jeranovej v Ljubljani 500 K, 12. v Kranju 500 K, 13. v Novem mestu 100 K, 14. v Kočevju 50 kron, 15. Društvu „Narodna šola“ v Ljubljani 400 kron, 16. Deželnemu pomočnemu društvu „rdečega križa“ v Ljubljani 200 kron, 17. Gospejskemu pomočnemu društvu „rdečega križa“ v Ljubljani 100 K, 18. Društvu za odpuščene kaznjence v Mariboru 50 kron, 19. Medicinskemu podpornemu društvu na Dunajskem vseučilišču 50 kron, 20. Podpornemu društvu rudarskih akademikov v Ljubnem 40 kron, 21. Podpornemu društvu pravnikov na Dunaju 40 kron, 22. Podpornemu društvu na filozofični fakulteti na Dunaju 50 kron, 23. Bolniškemu društvu visokošolcev na Dunaju 80 kron, 24. Bolniškemu in podpornemu društvu zasebnih in pomožnih uradnikov na Kranjskem 200 kron, 25. Freitisch-Institutu na vseučilišču v Gradcu 50 kron, 26. Asilnemu društvu Dunajskega vseučilišča 100 kron, 27. Mensae academicae na Dunaju 60 kron, 28. Mensae academicae na tehniki v Gradcu 80 kron, 29. Podpornemu društvu na c. kr. strokovni šoli za obdelovanje zemlje na Dunaju 40 kron, 30. Društvu za dijaška ročna dela na Dunaju 50 kron,

31. Slovenskemu trgovskemu društvu „Merkur“ v Ljubljani 200 kron.

„Glasbeni Matici“ se je dovolila izredna podpora 2000 kron, Slovenskemu gledališču redna podpora 12.000 kron in nemškemu gledališču 12.000 kron.

Ko so bili končno sprejeti predlogi glede domobranske vojašnice, je deželni glavar zaključil zasedanje.

Politični pregled.

Notranji položaj. — V zadnjem tednu so se mej dunajsko in mej ogrsko vlado začela jako važna pogajanja. Tičejo se carinske in trgovinske pogodbe mej Cislitvansko in mej Ogrsko. Ministrski predsednik Körber je obiskal ogrskega ministrskega Szella v Ratotu, potem pa sta bila oba v Ischlu pri cesarju. Ta pogajanja so posebno velicega pomena. Za našo vlado pa so poglavitna zadeva, katero mora še letos na jesen rešiti. Če se ji to posreči, je drugo vprašanje.

Deželni zbori. — V goriškem deželnem zboru je pri razpravi o zgradbi deželne blaznice prišlo mej Slovenci in Lahji do konflikta. Slovenci so zahtevali, naj se vsa zadeva odkaže finančnemu odseku. Lahji so zopet trdili, da jo hočejo Slovenci pokopati. Slovenci so vsled tega nasprotja zapustili zbornico in s tem naredili sejo nesklepčno. — V štajerskem deželnem zboru so nemški konservativci uprizorili eksodus, ko je bil na dnevnem redu deželni proračun. Isto tako mislijo postopati tudi pri posvetovanju o volilni reformi, s katero niso zadovoljni. Ta reforma je tudi res krivična in je le prav, če se pokoplje. — V solnograškem deželnem zboru so sklenili, uvesti v kmetijskih občinah direktne volitve. — V šlezijem deželnem zboru se to ni doseglo, kajti zbornica je dotični zakonski načrt zopet vrnila deželnemu odboru.

Deželnozbornske volitve se bodo letos vršile v raznih kronovinah. V Istri se bodo vršile koncem meseca septembra. Ob istem času se utegnejo vršiti tudi na Goriškem, v oktobru ali celo šele v novembru pa na Štajarskem. Posebno zanimive bodo volitve na Češkem. Mladočehi skušajo pač doseči nekako sporazumljenje mej češkimi strankami, a posrečilo se jim še to ni, dasi jim preti od agrarcev precej velika nevarnost. V nemškem delu Češke bo mej nacionalci in Vsenemci hud boj, ker hočejo Vsenemci Pradejevo stranko na vsak način ugonobiti.

Nov minister. — Nemški nacionalci se močno pogajajo, da bi dobili v ministrstvu svojega posebnega zastopnika in čuje se, da to dosežejo, in da dobi ta portfelj neki Nemec iz alpskih dežel.

Ogrska. — Ogrska opozicija hoče zahtevati, naj se skliče izredno zasedanje državnega zbora. Povod temu je, da trde razni listi, da je bivši ministrski predsednik baron Banffy hotel svoj čas obstrukcijo premagati z razveljavljenjem ustave. Banffyjev organ je na to obdolžitev kratko rekel, da imajo nekateri člani sedanje vlade več vzroka, se glede tega očitano zagovarjati, kakor on. S tem je deloma priznal očitano mu namero in vsled tega hoče ogrska opozicija, da se ga obtoži.

Italija. — Bivši večkratni ministrski predsednik Crispi je smrtnonevarno obolel.

Albanija. — Avstrijska vojna ladija „Karol VI.“ križari že nekaj časa ob albanski obali in sicer v namen, da opazuje Italijo, oziroma nje mahinacije v Albaniji. Položaj je precej napet, to kaže izzivajoči govor, ki ga je imel črnogorski princ Danilo na banketu v čast vojvodi Plamencu, in kjer je dolžil Avstrijo, da se hoče polastiti Albanije, da pa to preprečijo Turčija, Italija in Črnagora ter njim prijazne druge države.

Francija. — Minoli teden so se na francoskem vršile volitve v generalne sovete. Pri teh volitvah so pristaši sedanjega ministrstva Waldeck-Rousseau dosegli veliko zmago. V obče se tolmači to zmago kot dokaz, da francosko ljudstvo odobrava vladno postopanje v cerkvenopolitičnih zadevah.

Vojna v južni Afriki. — Angleži morajo biti v posebnem strahu, ker so zadnji čas določila obsednega stanja v Pretoriji in v Johannesburgu znatno poostrili. Po 10 uri zvečer ne sme nihče na cesto, Zamorci pa že po 8. uri ne več. Uzrok temu je, da so Bur iskrivaj, seve po noči, prihajali v mesto. Od 15 t. m. je bilo na raznih krajih več bojov. Enkrat so zmagali Angleži, drugič Buri, vedno pa so imeli Angleži veliko več mrtvih in ranjenih, kakor njih nasprotniki.

Obrtnija.

Umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani.

Leta 1888. v Ljubljani ustanovljeni samostojni c. kr. strokovni šoli za lesni obrt in za umetno vezenje in čipkarstvo je naučna uprava od 1. januarja 1901 dalje združila v jeden zavod, ki nosi ime: „C. kr. umetno-obrtna strokovna šola“.

Novi zavod obsega v smislu organizacije prejšnjih dveh šol nastopne oddelke: I. podnevno šolo za obdelovanje lesa s strokovnimi oddelki za a) stavbinsko in pohištveno mizarstvo, b) strugarstvo, c) rezbarstvo, d) podobarstvo, e) pletarstvo; II. podnevno šolo za umetno vezenje in čipkarstvo s strokovnimi oddelki za a) umetno vezenje, b) šivanje čipek, c) pletenje (klekljanje) čipek; III. javno risarsko šolo za mojstre in pomočnike; IV. javno risarsko šolo za deklice.

Na zavodu je poučevalo v minolem letu 17 učnih močij in 5 delovodij. Rednih učencev in učenk ter družih obiskovalcev je bilo 252, in sicer 233 Slovencev, 17 Nemcev in 1 Hrvat. Med rednimi učenci šole za obdelovanje lesa je pri klasifikaciji doseglo dovoljen uspeh 59, nepovoljen 5, ponavljalni izpit jih bo delalo 5, 1 je ostal neklasificiran, 11 jih je dobilo odhodno spričevalo. Na šoli za umetno vezenje in čipkarstvo je doseglo dovoljen uspeh 45 učenk, nepovoljen uspeh 2, ponavljalni izpit bodeta delali 2, 1 je ostala neklasificirana, 10 jih je dobilo odhodno spričevalo.

Javno risarsko šolo za mojstre in pomočnike je obiskovalo 57 oseb, javno risarsko šolo za deklice pa 23 oseb.

Med najbolj važne naloge zavoda spada pospeševanje lokalne industrije, osobito pa malega obrta. Ta smoter se dosega z izposojevanjem predlog, narisov in knjig, z oddajanjem naročil, s preskrbovanjem načrtov, skic in detajlov, z brezplačnimi nasveti o virih, cenah, o tehniškem postopanju, konstrukcijah itd. Vsak obrtnik ima pravico, obračati se v takih in enakih zadevah na zavod; pri vnanjih obrtnikih zadošča navadna listnica ali kratko pismo, samo da je dotična želja točno označena. Tu bodi povedano, da nima zavod samo bogate zbirke za mizarje, strugarje, rezbarje in podobarje, za umetno vezenje in

čipkarstvo, temveč tudi za razne druge obrte (n. pr. za slikarje, ključavničarje, kamenarje, pečarje, stavbinske obrte itd.) Pri označeni nalogi dobiva zavod izdatno podporo od ravnateljstva c. kr. avstrijskega muzeja na Dunaju. V risarskem ateljeju tega muzeja izdelujejo namreč vzorne načrte modernih, večinoma angleških mebljev, katere potem oddajajo strokovnim šolam za razdelitev med interesovane obrtnike in v šolsko porabo.

Kmetijstvo.

Kuga mej prešiči.

Lepi uspehi, ki so se dosegli v Avstriji s pokončevanjem goveje kuge in pljučne kužne bolezni, napotili so avstrijsko upravo k strožim naredbam tudi proti kugi mej prešiči.

Izdale so se cesarske naredbe dne 2. maja l. 1899. (drž. zak. št. 81) in dne 15. septembra l. 1900 (drž. zak. št. 154), po katerih se morajo poklati oziroma pokončati vsi bolni ter tudi bolezni ali pa nalezljivosti sumljivi prašiči. Pri poslednjih se je pač privolila neka olajšava, katera pa pri strogi izvršitvi naredbenih predpisov in posebno v naših krajih in razmerah v splošnem nima velike vrednosti. Škoda za pobite živali izplačuje se po posebnih, precej zamotanih določilih iz državnih sredstev — se ve, ako so prešiči domače reje ali vsaj iz avstrijskih dežel. Odškodnina pa odpade, če se je kuga pokazala pri prešičih pripeljanih pred manj nego 40 dnevi iz inozemstva, h katerem pripada tudi vsa Ogrska in Hrvatska.

Z ozirom na to poslednje hočemo spregovoriti nekaj nujnih besedij na javnost, posebno pa še na naslov gg. državnih poslancev.

Pred vsem se mora omeniti, da prešičja kuga (Schweinepest) nastane v naših krajih le tamkaj, kjer se je zanesla po tujih, inozemskih — večinom ogrsko-hrvatskih — prešičih. Mnogoletne izkušnje nas uče, da ostane kuga skoro brez izjeme omejena le na živali okuženega transporta ali krdela in se pri nekotiki previdnosti ne razširjuje na domače ločene prešiče. Za omejitev kuge tedaj pobijanje prešičev nima nikakega pomena, pač pa na ta način inozemstvu pokončujemo kugo na stroške naše države in ubogega kmetijskega prebivalstva.

Vsled ogrske nagodbe pa to pokončevanje tudi za definitivno uničenje svinjske kuge nima nobenega pomena. Že odkar so se zanesli prvi slučaji te kužne bolezni, vidimo vedno isti circulus vitiosus: kuga se zanesse iz Ogrske in Hrvatske, potem se vrši pokončevanje in odredi „po toči zvonjenje“ t. j. zaprtija, čez nekaj časa pa je zopet prost promet, nova zatrositev kuge, novo pokončevanje in zopet novi stroški brez uspehov. Po uradnih izkazih se je vsled tega načina od dne 19. maja l. 1899. pa do 15. maja t. l. že pokončalo